

Infoboksi – Sierra Leone

Sierra Leonen yhteiskunnallisten ongelmien taustaa

Sierra Leonen yhteiskunnalliset ongelmat ovat monelta osin seurausta historian saatossa vakiintuneista epätasa-arvoisista rakenteista ja käytännöistä. Kolonisaation aikakaudella Afrikan mantereelta vietiin yhteensä noin 12,5 miljoonaa orjaa Atlantin yli Amerikkoihin. Sierra Leonen alueelta orjia vietiin tuhansia, ja alueen luonnonvaroja käytettiin laajasti hyväksi siirtomaaisäntä Iso-Britannian toimesta. Vuonna 1961 tapahtuneen itsenäistymisen jälkeen maan talous kehittyi aluksi hyvin, mutta vuonna 1991 alkanut 11 vuotta kestänyt sisällissota romahdutti monia Sierra Leonen yhteiskuntarakenteita ja vaati kymmenientuhansien ihmisten hengen. Myös vuosien 2014–2015 ebolaepidemia muun muassa keskeytti koulunkäynnin kokonaan yhdeksäksi kuukaudeksi.

Tyttöjen ja naisten asema Sierra Leonessa

YK:n seksuaali- ja lisääntymisterveysjärjestön (UNFPA) mukaan Sierra Leone on onnistunut viemään läpi useita lainsäädännöllisiä uudistuksia esimerkiksi naisien kohtaaman syrjinnän, perheväkivallan, seksuaalirikosten kriminalisoimisen ja taloudellisen tasa-arvon edistämisen osalta. Sekä paikalliset että kansainväliset järjestöt ja muut toimijat tekevät työtä Sierra Leonessa epätasa-arvoisten käytäntöjen lopettamiseksi. Muutoksia pyritään viemään läpi niin kansallisen lainsäädännön tasolla kuin käytännön työllä yhteisöissä sekä mediakampanjoinnilla.

Sierraleonelaiset tytöt ja naiset kohtaavat kuitenkin vielä runsaasti syrjintää esimerkiksi koulutuksen, poliittisen osallistumisen ja työnteon sektoreilla. Epätasa-arvoisiin osallistumismahdollisuuksiin yhteiskunnassa vaikuttavat muun muassa tyttöjen varhaiset avioliitot, teiniraskaudet sekä tyttöjen sukuelinten silpominen. Myös sukupuolistunut väkivalta on Sierra Leonessa yleistä. Vuoden 2019 kyselyn mukaan 62 prosenttia 15–49-vuotiaista sierraleonelaisista naisista on kokenut fyysistä tai seksuaalista väkivaltaa.

Sukuelinten silpominen

Sukuelinten silpomisella tarkoitetaan ei-lääketieteellisistä syistä tapahtuvaa naisten sukuelinten muokkaamista tai vahingoittamista. Silpomisella voi olla monia lyhyt- ja pitkäkestoisia terveysvaikutuksia, ja se voi aiheuttaa mm. kroonista kipua, tulehduksia, lisääntyneen HIV-tartunnan riskin sekä lapsettomuutta. Pahimmillaan silpominen on hengenvaarallista.

Silpomista tapahtuu sekä globaalissa etelässä että pohjoisessa. Monilla alueilla silpominen on sosiaalinen ja kulttuurinen käytäntö, joka on vahvasti yhteydessä sukupuolten väliseen epätasa-arvoon. Silpomisen syitä ovat mm.:

- Pyrkimys kontrolloida naisten seksuaalisuutta
- Silpomista pidetään initaatoriittinä naiseuteen ja osana yhteisön kulttuurista perintöä.
- Uskomus, jonka mukaan silpominen parantaa sukuelinten hygieenisyyttä ja esteettisyyttä

- Käytäntöä usein oikeutetaan uskonnollisista lähtökohdista, vaikka islam ja kristinusko eivät hyväksy silpomista
- Monissa yhteisöissä silpominen on avioliiton edellytys. Alueilla, joilla naiset ovat edelleen taloudellisesti riippuvaisia miehistä, silpomiseen suostumisen taustalla voivat olla sosioekonomiset syyt

Silpominen Sierra Leonessa (v. 2019)

- 83 prosenttia 15–49 -vuotiaista naisista on joutunut silpomisen kohteeksi
- Silpominen tapahtuu yleensä 10–14 -vuoden iässä
- Prosenttiosuudet kasvavat suuremmissa ikäluokissa

Lähteet (englanniksi):

UNFPA Sierra Leone

UNFPA - [Female genital mutilation \(FGM\) frequently asked questions](#)

Lue lisää (suomeksi):

Solidaarisuus - [Mitä tyttöjen sukuelinten silpominen on? 9 faktaa](#)

THL - [Tyttöjen ja naisten sukuelinten silpominen eli ympärileikkaus](#)